

RPG-distrikt
Småland-Öland

Nätverket

”KPR lyssnar på oss!”

Är robotar lösningen på framtidens äldreomsorg? Frågan har aktualiserats i en rapport av Statens Medicinsk-Etiska Råd (Smer).

Etiska aspekter på övervakning

Vill vi ha en robot till sällskap och en ätrobot som matar oss äldre? Är det etiskt godtagbart att sätta en GPS-sändare på dementa eller att övervaka dem med kamera i hemmet?

Andelen äldre i befolkningen blir allt fler. Ett sätt att möta det växande behovet av vård och tillsyn är att använda hälsorobotar och övervakning med kamera och GPS. Redan i dag används den nya tekniken i vård och omsorg av äldre och utvecklingen är i ett expansivt skede.

För den enskilde individen kan robotar och övervakningsteknik vara värdefulla hjälpmedel som bidrar till ökad självständighet. Men om tekniken i allt större grad ersätter personal finns det en risk att de äldres behov av social stimulans och mänsklig kontakt inte blir tillgodosett.

Statens Medicinsk-Etiska Råd (Smer) anser det viktigt att föra en etisk debatt om var gränsen går för olika tekniska hjälpmedel.

- När är det etiskt försvarbart att använda robotar och övervakningsteknik i vården av äldre?
- Hur säkerställs rätten till självbestämmande och hur beaktas detta när det gäller personer med nedsatt beslutskompetens?
- Går det att få en balans mellan intrånget i den enskildes integritet i förhållande till nyttan med tekniken?

Måste förstå tekniken innan man tar ställning

Riksdagsledamot Barbro Westerholm med flera har i en debattartikel i Svenska Dagbladet uppmärksammat de etiska frågeställningarna kring den tekniska utvecklingen. En robot kan göra nytta i äldreomsorgen. I exempelvis Japan och Danmark har utvecklingen gått mycket längre än i Sverige. Anhöriga kan känna sig tryggare vid någon form av övervakning. Förslitningsskador hos personal kan undvikas och så vidare.

Men om robotar av rent ekonomiska skäl kommer att ersätta den vård en medmänniska ger finns en uppenbar risk att kvaliteten i äldreomsorgen urholkas. Behovet av trygghet och mänsklig samvaro kan inte tillgodoses – den sociala stimulansen minskar.

En krav från Smer är att nyttan av roboten måste utvärderas individuellt.

Gemensamt för robotar och övervakning är att de personer som ska utnyttja dessa måste förstå vad den nya tekniken handlar om innan de tar ställning. Det handlar om informerat samtycke. Kan man inte få ett informerat samtycke bör man avstå och istället lita till personliga vårdinsatser.

Det verkar som att vi nu står inför ett tekniksprång också inom äldreomsorgen och omsorgen. Det är då viktigt att vi står rustade inte bara tekniskt utan också etiskt för att möta de utmaningar som robottekniken innebär.

Ur RPG:s perspektiv:

Det kan vara lämpligt att ur ett etiskt perspektiv väcka frågan om övervakning och olika tekniska hjälpmedel . Var går gränsen? Hur upprätthålls människovärdet oavsett livssituation?

Ett sätt är att tillsammans studera rapporten från Smer och fördjupa sig ytterligare kring dessa frågeställningar.

Det finns flera artiklar på nätet som kan vara till ytterligare hjälp.

Läs mer

Artikel i Svenska Dagbladet, Brännpunkt 19 februari 2015

Smer, Rapporten Robotar och övervakning i vården av äldre

2015 03 17 Curt Karlsson